

Vševojsková divize

Podplukovník Karel Pezl

V operacích pozemních sil se zvyšuje úloha a místo divize jako výrazného nositele bezprostředního boje, schopného plně využívat výsledků jaderných úderů armády a letectva k rozhodné útočné činnosti. V některých etapách operace je divize schopna úspěšně bojovat s nepřítelem jen vlastními palebnými prostředky.

Charakteru moderní operace proto daleko více než dříve odpovídá samostatnost divize.

Chceme-li řešit problémy organizační struktury pozemních vojsk, a to ať již taktických jednotek nebo operačního svazu, je rozhodující vycházet při tom ze základního prvku pozemní operace vševojskové divize.

Proto v úvaze o soudobosti organizační struktury divize rozeberu několik pohledů na její stav i možnosti její úpravy z hlediska požadavků dnešního boje a operace. Plně při tom vycházím z ustanovení nového polního řádu a přihlížím k některým specifickým podmínkám naší armády.

Dva typy vševojskových divízi — tanková a motostřelecká — plně neodpovídají požadavkům operace a svým způsobem neodrážejí specifiku středoevropského válčiště. Motostřelecká divize je podle dnešních požadavků „chudá“ na tankové jednotky. Tanková divize nerespektuje plně specifiku válčiště a v jeho obtížném terénu je často slepá svou „chudokrevností“ na motostřelecké jednotky.

Dále je nutno zvážit, že dynamika operací (rychlé změny ve směrech a

prostorech činnosti) často vede k tomu, že nelze respektovat organizační typ svazku a zasazovat jej tak, aby bylo efektivně využito jeho strukturálních výhod. Dochází zákonitě k situacím, že tanková divize bude bojovat v nevýhodném terénu a motostřelecká divize v terénu, kde jí k využití úderné síly budou chybět především tanky. To není extrémní případ, ale má 50 % pravděpodobnost vzhledem k současnému složení našich vojsk i charakteru válčiště.

Správně volené proporce mezi tankovými a motostřeleckými jednotkami v souladu s vývojem jaderných prostředků, budou hlavní náplní probíhajících organizačních změn vševojskových svazků. Přitom nelze jednoznačně stanovit směr rozvoje jen v absolutní prospěch tankových vojsk, i když jejich význam bude stále stoupat. Přizpůsobení výzbroje motostřeleckých jednotek, které se některými parametry budou přibližovat klasickému pojetí tankové techniky, zvýrazní jejich další odpodstatněnost v struktuře moderních pozemních sil, zejména vzhledem k možnosti bojovat i mimo bojová vozidla a v každém terénu.

Logicky tento vývod potvrzuje i srovnání poměru těchto vojsk v organizaci padesátých let. Zatím co typem organizace počátku padesátých let byly pěší, mechanizované a tankové divize, koncem padesátých let dochází k zjednodušení na motostřeleckou (prakticky dřívější typ mechanizované) a tankovou divízi.

Zajímavé je srovnání v počtu osob v dřívější divizi a dnešní motostřelecké divizi mezi motostřeleckými jednotkami a tankovými. Zatím co v pěší divizi byl poměr 6 : 1 ve prospěch motostřeleckých jednotek, v motostřelecké divizi tento poměr výrazně poklesl na 2,2 : 1. Přitom počet tanků je více než dvojnásobný.

V těchto ukazatelích lze vidět **vývoj k organizačnímu zjednodušení typu divize** i úměrný rozvoj v nasycování pozemních vojsk tankovou technikou.

Vojskopolitické uskupení ozbrojených sil na našem válečném území nám umožňuje řešit problémy organizační výstavby našich vojsk s plným respektováním

- pravděpodobného nepřítele;
- prostoru válčiště;
- ekonomických zvláštností a možností našeho státu;
- politického charakteru státu a lidského potenciálu;
- zvláštností, vyplývajících ze svazku armád členů Varšavské smlouvy.

Důležitým prvkem bude **posouzení palebných a manévrovacích možností divize** na středoevropském válečném území, především při boji se západoněmeckými svazky, které představují v současné etapě výstavby ozbrojených sil NATO moderní, techniky i kádrově optimálně vybavený nástroj agrese.

Západoněmecké divize svým typem obrněné a mechanizované divize představuje palebně vážnou údernou sílu, silně vybavenou prostředky samostatného jaderného napadení i klasickými prostředky ničení; kromě tankových jednotek má své postavení i početné dělostřelectvo různého typu.

Zjednodušíme-li úvahy a srovnáme-li vzájemně palebné možnosti naší motostřelecké divize a západoněmecké mechanizované divize, lze pro or-

ganizační posouzení struktury divize vyvodit dílčí závěry:

— **tanky** — vzájemný poměr sil pokládat téměř za vyrovnaný. Početnější západoněmecká technika (1,1 : 1) je vyvážena naším, kvalitativně vyšším materiálem (střelecké vlastnosti, manévrovost, OPROL). K získání palebné převahy, k zvýšení úderné síly je však nutné **zvýšit počty tanků** naší motostřelecké divize a dosáhnout poměru 1 : 1,2 až 1 : 1,3;

— **obrněné transportéry** — výraznou převahou německých OT je jejich lafetace malorážovými kanóny. To zvyhodňuje plnění palebných úkolů v bojových sestavách i při sesednutí vojsk a zvyšuje úroveň protitankové obrany. Tento stav je nutné organizačně **řešit vybavením OT motostřeleckých útvarů malorážovými kanóny** (třírozměrného použití), částečně i PTRS (asi 1/3 motostřeleckých rot);

— **protitankové prostředky** — bereme-li v úvahu PT prostředky účinně působící v útočném boji (vyloučíme použití pancéřovek a tarasnic jako typického obranného prostředku malých jednotek) je nutné, aby organizace vlastních vojsk **zvýšila možnosti PT obrany na vzdálenosti účinného boje s tanky**, tj. nad 1000 m. To mají vyřešit především PTRS;

— **minomety a dělostřelectvo** — západoněmecká divize může v jednom přepadu umlčovat současně 57 ha, tj. 3 baterie, 3 RT prostředky (spoj. uzly, místa velení), 3 rotní rajóny obrany (prapor v soustředění).

V palebných možnostech má nepříteľ **početní převahu** zejména na stupni „brigáda-msp“ a **kvalitativní převahu** v divizním dělostřelectvu. K tomu je nutné přihlídnout a odstranit stav vzniklý nedocenením palebné úlohy dělostřelectva v boji. Především je nutné **posílit zejména plukovní dělostřelectvo** (tím dosáhnout zrychlení

palebné podpory vojsk a zjednodušení součinnosti] a kvalitativně přestavět strukturu divizního dělostřelectva;

— **prostředky jaderného napadení** — možnosti západoněmecké divize několikanásobně přesahují vlastní možnosti (co do nosičů i hlavní). Technická možnost jaderného dělostřelectva ještě neznámá, že půjde o prostředek jaderného napadení. Je však nutné s ním bojovat jako s prvkem jaderného napadení. To zvyšuje požadavky na protibaterijní činnost divizního dělostřelectva, které je nutno výrazně posílit. Současně je třeba zvážit, zda struktura dvoubateriového oddílu vojskových raket plně odpovídá potřebám nepřetržitého sledování manévrem bojové sestavy divize a zda je dostatečně odolná proti úderům nepřítele. **Dvoubateriový systém představuje minimální zabezpečení boje divize** a je velmi zranitelný. Při vyřazení jedné baterie ztrácí oddíl schopnost nepřetržitě prostorově a časově palebné činnosti ve prospěch vojsk. Přejít na tří nebo čtyřbateriový oddíl by podstatně zvýšil palebnou účinnost, zvláště při použití chemických raket.

Palebné srovnání v souhrnu nevznělo jednoznačně ve prospěch organizace naší motostřelecké divize. I když by nebylo logické stavět organizaci vlastních vojsk, která by „zrcadlila“ strukturu svazku nepřítele, je nutné v novém typu posoudit tyto prvky:

— možnosti zvýšení počtu tanků svazku;

— kvalitativní přehodnocení OT jako bojového vozidla;

— zvýšení účinných prostředků pro boj s tanky na maximálních dálkách;

— posílení plukovního dělostřelectva, a vybudování protibaterijního di-

vizního dělostřelectva o větším do-
střelu;

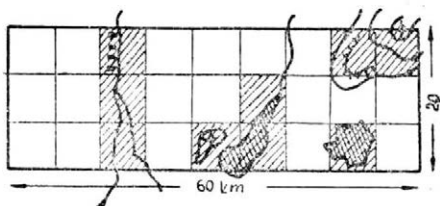
— zvýšení palebných možností oddílu vojskových raket.

Pro tvorbu organizační struktury divize na středoevropském válcíšti má vážný význam její posouzení z hlediska možnosti využít palebné síly manévrem.

Středoevropské válcíště svým charakterem, zejména výškovou členitostí a především pokrytostí terénu, vylučuje asi $\frac{1}{5}$ terénu z aktivního bojového použití tankových útvarů.

Z toho vyplývá, že **hlavním prvkem organizace útvarů musí být součinnostní kombinace tankových a motostřeleckých jednotek.**

Z matematického poměru odpovídá úměrnost bojového složení 2 : 1 ve prospěch tankových jednotek.

20 km šířky pásma je v průměru 13,2 km tankového prostoru (z plochy 1200 km² denní bojové činnosti lze pro tankový boj vyloučit 400 km²).

Motostřelecká divize s počtem 186 tanků při plném rozvinutí umožňuje **pokryt pouze šířku 9,3 km** místo potřebných 13,2 km. Vzhledem k tomu, že zhruba $\frac{1}{4}$ sil zůstane v průběhu denní činnosti ve druhém sledu, znamená to snížení kapacity bojové činnosti na 7 km. Uvážíme-li, že již po prvních dnech operace budou ztráty na tankové technice dosahovat 15—

20 %, snižuje se bojová hodnota msd na šířku 5,5–6 km, to znamená na $\frac{1}{4}$ šířky pásma útoku divize.

Pouhý propočít ukazuje, že toto množství tanků v divizi **nevytváří podmínky pro rychlá tempa operací.**

msd:

Počty motostřeleckých praporů pokrývají maximálně 18 km fronty; při průměrném zasazení 5–6 praporů v prvním sledu nasycují motostřelecké jednotky 10–12 km fronty.

Znamená to tedy, že organizace motostřelecké divize odpovídá **bojovým hodnotám použití o minimální šířce útočného pásma**, ale ve $\frac{2}{3}$ pásma vytvoří bojovou hodnotu motostřelecké jednotky a pouze v $\frac{1}{3}$ **dosahuje potřebné palebné a úderné hodnoty.** Je proto reálný závěr, že tato organizace již neodpovídá potřebám a požadavkům a **nevytváří ve svém jádru dostatečný bojový efekt.**

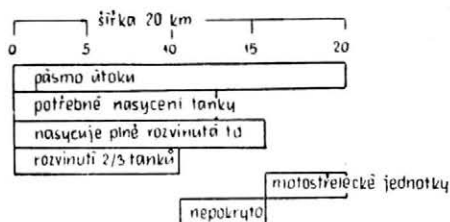
Při rozboru možností **tankové divize** přicházíme naopak k těmto závěrům:

Nasycenost tanků prvního sledu odpovídá dnešním požadavkům. Plně rozvinutá divize dosahuje kapacity 15,5 km (tím přesahuje potřebu), při zasazení asi $\frac{2}{3}$ tanků v prvním sledu dosahuje kapacity 11 km. Možnosti motostřeleckých praporů ukazují kapacitu jen asi 4 km.

Můžeme tedy udělat závěr, že ačkoli tanková hodnota je odpovídající, pásmo útoku nasyceno není a **tankové divizi v její organizační**

struktura chybí motostřelecké jednotky.

td:

Rozbor palby a manévru potvrzuje nutnost úvahy o **novém jednotypovém svazku**, který by plně umožnil univerzální použití v průběhu operace, měl dostatečnou palebnou a údernou sílu a respektoval specifický charakter válčiště.

Úvahy o typové divizi

Jako základ lze položit otázku, zda řešit divizi brigádního nebo plukovního typu. Domnívám se, že plně odpovídá **divize plukovního stupně podřízení.** Především proto, že bojová činnost divize bude úzce centralizována použitím jaderných zbraní, které vytvářejí základ manévru a součinnosti. Tomuto charakteru použití v naší představě obsahem spíše odpovídá výraz „pluk“ než „brigáda“, je úže svázán s taktickým manévrem palbou i pohybem a centralizovaněji řízen v oblasti materiálního i technického zabezpečení.

Další úvaha by měla řešit počet těchto taktických prvků. Mít 3 nebo 4 taktické útvary? Vzhledem k možnosti manévru a jeho různorodosti na taktickém stupni k účinnějšímu využití úderné a palebné síly, vhodnějšímu vytváření druhých sledů a záloh k rozvinování a živění útoku i vzhledem k efektivnější možnosti nešablonovitě řešení obranných sestav odpovídá modernímu pojetí počet **čtyř pluků**

a v pluku čtyř praporů bojového použití.

Uvedený rozbor ukazuje, že divize nového typu však **nevystačí ani se strukturou pluků dnešního charakteru.**

Motostřelecký pluk je palebně slabý, má nedostatečnou údernou sílu, přitom je značně početný a tím i těžkopádný pro manévr. **K plnění taktických úkolů vyžaduje zesílení** organickými prostředky divize nebo armády; tím dochází k dalšímu ztížení součinnosti.

Útvary typu **tankového pluku plně neodrážejí charakter terénu** a zvláštěnosti boje s mechanizovanými svazky nepřítelů v těžce přístupném terénu.

Vezmeme-li však v úvahu, že na směru útoku svazku lze do hloubky 60—80 km zasadit tankový útvar k samotné bojové činnosti, pak tento závěr odpovídá možnosti **ponechat jeden tankový pluk v divizi.** Pravděpodobnost charakteru bojové činnosti ve zbývajícím prostoru vyžaduje mít organizační strukturu, která umožňuje volnější, širší a různorodější sestavu více odpovídající jak charakteru bojové činnosti nepřítelů, tak i efektivnímu rozvinutí bojových vlastností techniky.

Tomu více odpovídá **organizační uskupení dvou tankových praporů a dvou motostřeleckých praporů, jako**

jádro bojového útvaru. To umožní volit pro bojovou sestavu prvního palebného sledu celkem tři varianty (vždy v závislosti na požadavku ničební nepřítel i charakteru terénu):

— tankový prapor (v samostatném zasazení);

— motostřelecký prapor;

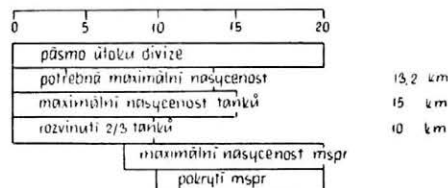
— motostřelecký prapor zesílený tanky přímé podpory.

Porovnejme v těchto základních, dříve rozebíraných ukazatelích, novou organizační strukturu s navrhovaným typem:

Nový typ divize o třech smíšených bojových plucích a jednom tankovém má vcelku **9 tankových a 6 motostřeleckých praporů** o celkovém počtu **279 tanků.**

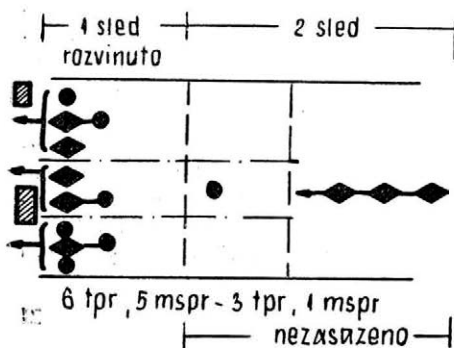
Bojová sestava divize, kterou ukazují základní varianty (a, b, c, d), umožňuje průměrně trvale zasadit do prvního sledu $\frac{2}{3}$ tanků a 4 až 5 motostřeleckých praporů. Tím lze pokrýt:

bojová divize:

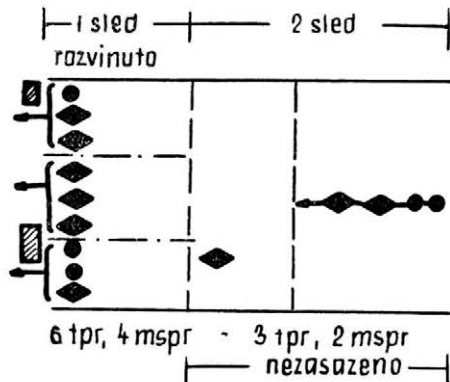

Varianty sestav:

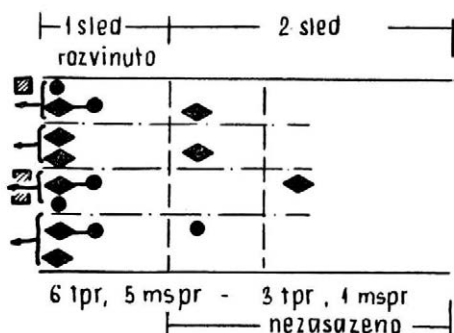
a) tp ve druhém sledu

b) msp ve druhém sledu

c) zasazení všechny pluky v prvním sledu

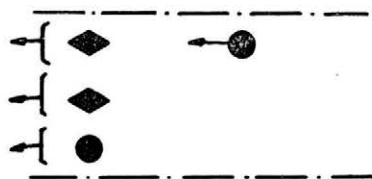

Tato organizace v porovnání s dnešním stavem je **daleko pružnější, zejména na stupni pluku**. Dává možnosti řady variant v divizi i v pluku, umožňuje snáze reagovat na celkový charakter hodnoty i činnosti nepřítele a dovoluje široce využít bojových vlastností vojsk vzhledem k terénu.

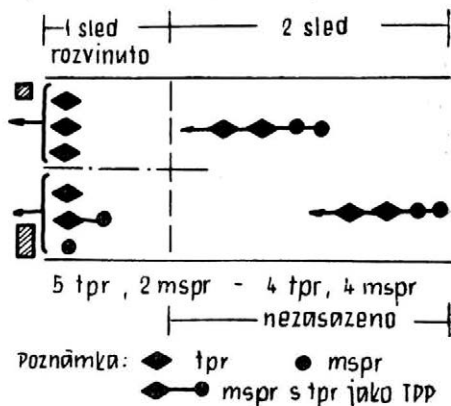
Výrazněji vyniknou přednosti zejména na stupni pluku. Dnes je prakticky dána standardní sestava motostřeleckého pluku členěním na dva sledy, s mspr v druhém sledu a s rozdělením tpr jako přímé podpory prvního sledu (na 5 km maximálně 30 tanků). Je obtížné zesílit tanky druhý sled při jeho zasazení a prakticky nemožné řešit plukovní PO bez závažného snížení bojové hodnoty prvního sledu (jen zřídka je možno počítat s tpr jako se samostatným bojovým prvkem). **Nová organizace plně umožňuje různorodost bojových sestav.**

V útočném boji:

a) v tankovém terénu (plná hodnota na 3–3½ km)

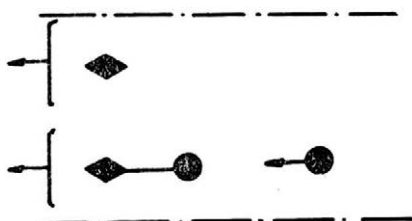

d) hluboké členění sestavy

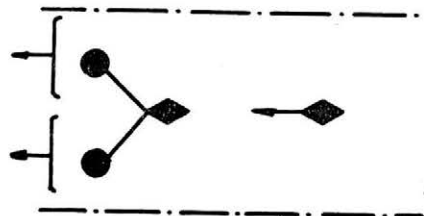
Umožňuje zasadit rozhodující tankovou údernou sílu do prvního sledu i nasycovat v průběhu boje první sled.

b) v členění terénu:

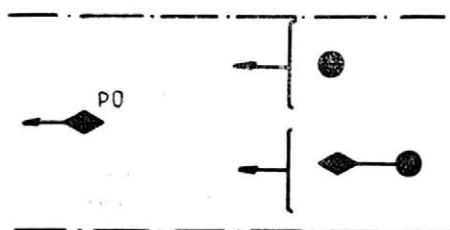
Umožňuje zasazení tpr samostatně i mspr v součinnosti s tpr při vytvoření druhého sledu nebo záloh.

c) v převážně netankovém terénu:

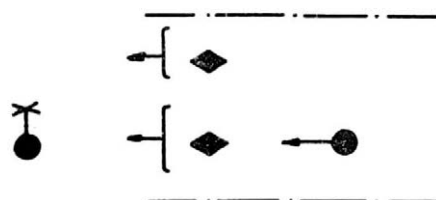

Umožňuje boj převážně mspr za podpory tanků se silným druhým sledem, připraveným k samostatnému rozvíjení útoku.

d) dává možnost organizovat plukovní PO i při dostatečné bojové hodnotě prvního sledu.

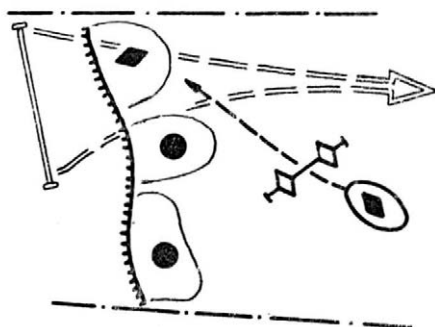
e) zejména na tankovém směru umožňuje využití vlastního mspr jako vrtulníkového výsadku při dostatečné bojové hodnotě prvního sledu.

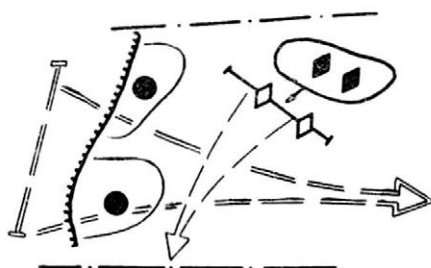
v obraně:

Podstatně se zvyšuje hodnota protitankovosti a odolnosti obrany (zaujímané i bezprostředně z chodu) s možností silnějších protiztečí než dříve.

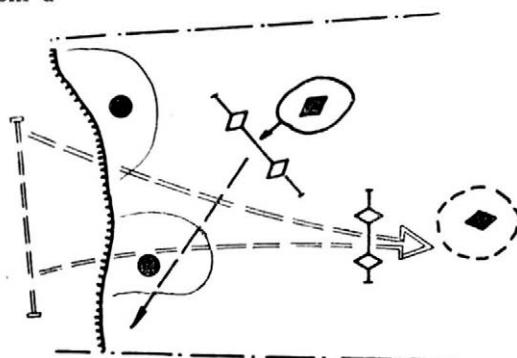
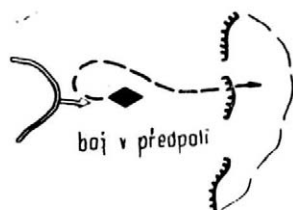
a)

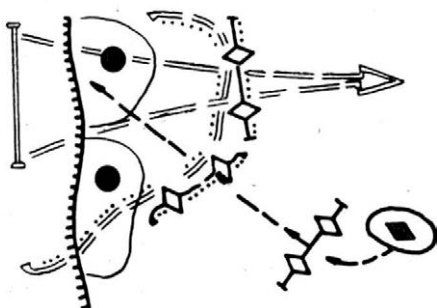
b)

Umožňuje zaujímat obranu v dotyku a vytvořit předsunutá postavení a současně pevnou obranu.

c) Umožňuje efektivně využít tankových postavení se schopností aktivní bojové činnosti.

Ve střetném boji:

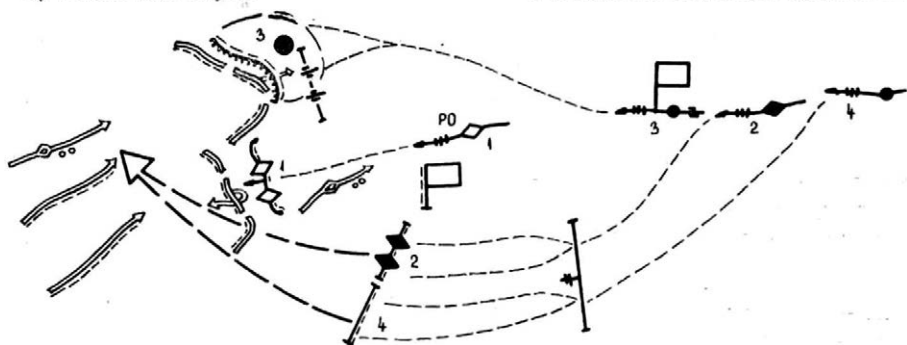
Kromě předvoje nebo PO vybaveném silně tanky umožňuje vytvořit jen podmínky pro úder, ale prostředky úderu mu chybí.

Vzhledem k omezeným možnostem v počtech osob při tvorbě organizační struktury bude zajímavé **srovnat potřeby** této nové organizace v typové armádě o čtyřech svazcích (dvě msd a dvě td) a v nové armádě o čtyřech typových divizích.

Vezmeme-li v úvahu výlučně počty osob v dosavadních tankových a motostřeleckých praporech, je třeba v armádním (typovém) souhrnu k jejich pokrytí asi 15 320 osob.

Nová organizace svazku potřebuje však jen 13920 osob, to znamená, že **při růstu bojové hodnoty**, vyjádřené v tancích 1116 proti dřívějším 992 (o 124 tanků více) **šetří tato organizace 1400 osob**, což je jistě její závažný klad.

V struktuře ostatních divizních ú-

Takovou mnohostrannost, životnost a aktivitu v boji pluku nynější organizace neumožňuje a tím přispívá k pasívnějším a často i schématickým formám boje motostřeleckého pluku.

tvárů měla by převažovat zásada, že **ty prvky bojové sestavy, které zabezpečují bojovou činnost útvarů, by měly být trvalým organickým prvkem pluku.** Divizní útvary by měly plnit pře-

Srovnávací tabulka:

	tpr	mspr	celkem pr	tanků	kapacita pásma
msd	6	9	15	186	23 km
td	10	3	13	310	19,5 km
bojová divize	9	6	15	279	22,1 km

devším charakteristické divizní úkoly.

Toto by se především mělo projevit v

dělostřelectvu:

— zesílit pluk organickým dělostřeleckým oddílem;

— vytvořit silné divizní dělostřelectvo, určené především k boji s nepřátelským atomovým dělostřelectvem (203 mm H, 155 mm H), radiotechnickými prostředky, místy velení i k zesílení palby plukovního dělostřelectva na rozhodujících směrech nebo v důležitých fázích boje.

protitankovému dělostřelectvu:

— vybavit část (OT-54) motostřeleckých praporů PTRS a malorážovými kanóny 20–23 mm a tím vyřešit nedostatečnou hodnotu PT obrany pluku. To umožní zrušit část klasického PT plukovního dělostřelectva a nevyžaduje divizní PT dělostřelectvo vzhledem k dostatečně akceschopným druhým sledům. Tím dojde k snížení prvků velení, což je při tvorbě organizační struktury velmi důležité.

protiletadlovém dělostřelectvu:

— vybavit část OT $\{2/3$ vozidel OT-54) motostřeleckých praporů malorážovými kanóny 20–23 mm nebo VKPL s třírozměrnou lafetací a $1/3$ tanků VKPL. Tím se podstatně zvýší účinnost boje s nízkými cíli a současně je možné zrušit plukovní PL baterie,

— divizní úkoly PVO řešit buď výsoco manévrovým PL raketovým útvarem s technickými parametry možnosti boje s cíli od 500 m nebo malorážovým oddílem 30 mm PLdvK o 4–5 bateriích, schopným spolehlivě přikrýt oddíl vojenských raket, velitelské stanoviště, tyl nebo důležitý pluk.

ženijnímu vojsku:

— zesílit plukovní ženijní jednotky i ovr a ponechat divizní ženijní prapor k plnění divizních úkolů (komunikace, OZP, manévr, likvidace); řešit přechod vodního toku prostředky divize,

oblasti tylu a technického zabezpečení:

— hlavním problémem moderní organizace musí být podstatně zjednodušit celý systém materiálního a technického zabezpečení při jeho pevnější centralizaci a efektivněji využít zejména prostředků oprav, evakuace a dopravy.

Na základě rozboru lze řešit návrh divize nového typu — bojové divize, vzi příloha 1.

Kádrové možnosti naší armády jsou omezené a nedosahují ekonomických předpokladů, které náš socialistický stát je schopen armádě dát. Frcto i v perspektivě je nutné uvažovat o některých typech divizí, v závislosti na hodnotě jejich naplnění.

Úvaha ukazuje, že tomuto stavu odpovídají tři typy svazků:

**bojová divize,
rámcová divize,
rozvinovaná divize.**

Jejich charakteristiky:

Bojová divize:

v míru plně nebo téměř na plných počtech, zabezpečená přímým nástupem v minimálních časových lhůtách. Je na početních stavech, vybavena technikou a bez snížení celkové bojové hodnoty je schopna ihned plnit bojové úkoly, (Plné doplnění v několika hodinách).

Rámcová divize:

má v míru plně vybavení vojenskou typovou technikou, základní ve-

litelské a odborné kádry, potřebné počty osob základní služby, umožňující kvalitní péči o techniku a její přípravu pro zmobilizování. Na její bázi se trvale cvičí zálohy. (Plné doplnění v několika desítkách hodin).

Rozvíjená divize:

má základní vybavení vojenskou typovou technikou a nezbytnou část kádrů, které zabezpečují rozvinutí a udržování techniky. Je plně doplňována kádry ze záloh i technikou vojensky netypizovanou z národního hospodářství v lhůtách, úměrných době možného nástupu a organizaci bojových celků. (Plné doplnění za několik dní — 2-3 dny).

Analogicky lze některé závěry uplatnit i na **typovou strukturu polní armády**. I když se jimi v tomto rozboru nechci podrobně zabývat (stejně tak jako není dovedena organizační struktura do jednotek), přesto na závěr několik námětů armádní organizace.

Základní složení polní armády by měly tvořit: (příloha 1)

— čtyři bojové divize;

— armádní smíšená raketová brigáda (3 oddíly); do její sestavy jako organický prvek **včlenit dosud samostatný geodetický oddíl**. Touto změnou dojde k jednoduššímu a účelnějšímu řízení bez zbytečných součinnostních mezistupňů a současně i k šetření odborných měřičských kádrů v sestavě oddílů brigády. Podstatně bude zkvalitněn výcvik specialistů;

— v armádním dělostřelectvu, vzhledem k posílení bojové divize kanónovým dělostřelectvem, **zrušit kanónovou brigádu a průzkumný dělostřelecký oddíl** (nemá ekonomické využití v organizaci). **Posílit protitan-**

kový pluk tak, aby byl schopen samostatně bojovat nejméně s jednou tankovou brigádou nepřítele. (Pluk o třech oddílech, oddíl o dvou bateriích 100 mm PTK a jedné baterii PTRS dává možnost účinně zničit 126 tanků, tj. prakticky polovinu tanků mechanizované divize nepřítele);

— **PVO** postavit na základě **prostorové ochrany**, tvořené **plukem PLRS**, která navazuje na frontový systém PVO. Doplnit jej **malorážovým plukem** k zabezpečení míst velení armády. (Tři baterie 57mm PLK a tři baterie 30mm PLdvK). Složení rtpr přizpůsobit potřebám plpRS;

— **ženijní vojsko** redukovat v armádě na **ženijní pluk** v sestavě dvou ženijních praporů a pontonového praporu s výkonnou pontonovou soupřavou; za předpokladu zesílení divizí, arb, i provozního praporu armády ženijními jednotkami. Dosavadní ženijní brigáda, která plní úkoly v celé šířce pásma armády a v hloubce bojové sestavy je neovládnutelný prvek, který štáb brigády není schopen ani řídit ani zabezpečovat. Kromě toho manévr ženijními prapory k zesílení divizí prvního sledu je prakticky málo reálný;

— **vojskové letectvo** podstatně **přebudovat a zesílit**. Zrušit jeho dosavadní charakter použití „pomocného letectva“ na „letectvo bojového zabezpečení“. Tomu odpovídá možná struktura:

spojovací letka (dosavadní složení pro potřeby armády),

vrtulníkový dopravní pluk (o jedné letce Mi-6 a dvou letkách Mi-4) pro vrtulníkové výsadky, dopravu raket a hlavic, zdravotnické odsuny a zásobování;

průzkumný pluk (o jedné pilotované letce a jedné letce bezpilotních prostředků průzkumu) pro potřeby průzkumu, k doplňkovému průzkumu

cílů pro arb, řízení palby a kontrolu výsledků úderů a pro potřeby operačního vševojskového průzkumu;

— **chemické vojsko** - zmenšit pluk na **prapor** při zvýšení počtu chemických jednotek, které zabezpečují místa velení arb a armádní sklad výstroje (rov). Možná organizace: průzkumná rota, dvě rotý speciální očišty, jedna rota odmořování terénu;

— **spojovací vojsko**: oddělení dálkových spojů od praporů provozních na VS pokládám za méně účelné, komplikuje přechody na výstupech na dálkové spoje. Vzhledem k tomu, že spojovací soustava armády je jednotná, je účelné řídit její provoz jedním štábem spojovacího pluku;

— **protiradiotechnické vojsko**: nasycenost technických prostředků spojení u nepřítele vyžaduje mít i na stupni armády prostředek účinného boje s jeho radiotechnickým systémem. Zdá se, že tomu odpovídá armádní **protirádiový prapor** o organizaci dvou VKV rot a jedné KV rotý protirádiové;

— **týl**: obdobně jako na stupni svazku sledovat dále **ekonomické sloučení všech prvků zásobování, do-**

pravy, evakuace, oprav a zjednodušovat řízení zdravotnického zabezpečení.

Tyto zásady odpovídají i **zmodernizování štábu armády**. Tím, že svazky jsou bojeschopné, prakticky bez manévru posilových prostředků, a jsou typové (to kromě jiného i podstatně **zjednoduší otázky automatizace dílčích procesů** a organizaci týlového zabezpečení) může se štáb plně soustřeďovat na **živé velení**, především na součinnostní otázky, vyplývající z

- centralizování průzkumu,
- jaderných úderů arb,
- vedení boje svazky prvního sledu,
- manévru druhými sledy,
- příkrytí PVO,
- kritických situací manévrem záloh,
- materiálního a technického zabezpečení vojsk,
- organizace stranicko-politické práce a speciální propagandy.

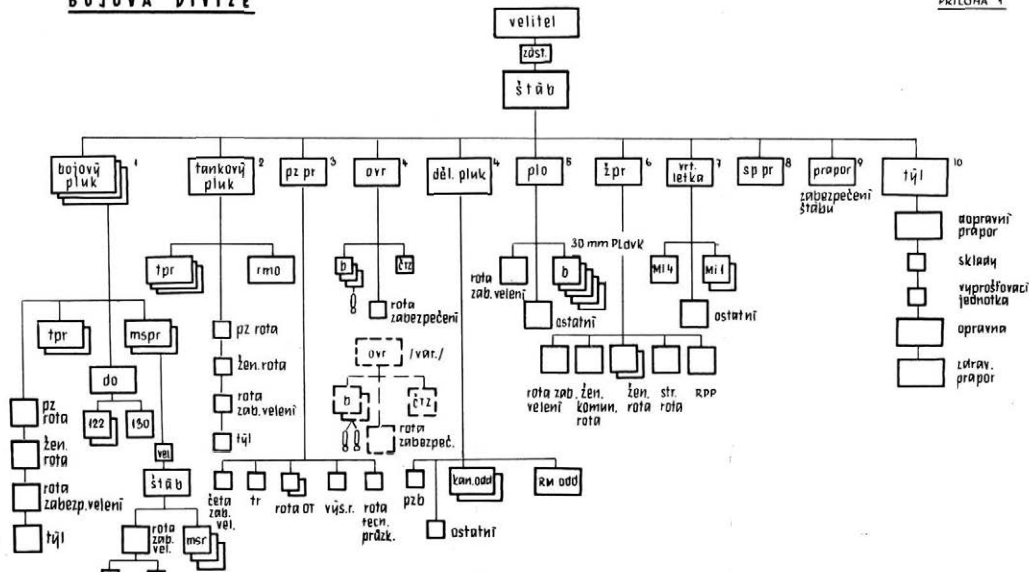
Některá z uvedených opatření, která zjednodušují velení a vytvářejí podmínky pro automatizaci, mohou v krátké době vést i k **početnímu snížení štábů svazků i polní armády.**

...

Náměty, rozebrané v tomto článku, nevyčerpávají problematiku současné organizační struktury vojsk, ale jsou **pokusem o modernizaci některých tendencí organizační stagnace.**

Úvaha vycházela i z potřeb oživit v našem vojenském tisku diskusi k organizaci vojsk, s respektováním některých moderních prvků jako je

- **zvyšování bojové hodnoty,**
- **snížování početních stavů,**
- **zjednodušování struktury,** jako podklad pro širší automatizaci a zjednodušení velení,
- **odbourání nebojových balastů** a početních organizačních celků při respektování našich řádů, specifiky ČSLA, ale i s přihlédnutím k možnosti kádrových rezerv i podmínkám technického zabezpečení armády.

Poznámky:

1. Bojový pluk:

- Navrhovaná organizace zjednodušuje velení. Snižuje počet prvků (plukovní JT, baterie, říd. baterie, praporek dělostřelectva a sjednocuje prvky zabezpečení míst velení pod jedno velitelství).
- Srovnávací hodnota bojového pluku při níže nepřítelstevských OT a tanků:

a) roty o 7 OT

Zbraň	Tanků		OT	
	typ ks	ničí celkem	ničí celkem	
PTRS 15	2	30	2	30
Tanky 62	1	62	1	62
20 mm K 16	—	—	1	16
Celkem		92		108

b) roty o 10 OT

Zbraň	Tanků		OT	
	typ ks	ničí celkem	ničí celkem	
PTRS 21	2	42	2	42
Tanky 62	1	62	1	62
20 mm K 22	—	—	1	22
Celkem		104		126

Srovnání ukazuje **palebnou převahu** — ad a) nad mechanizovanou brigádou, ad b) i optimální možnosti boje s tankovou brigádou nepřítel.

— **Třibateriový dělostřelecký oddíl** (2 baterie 122 mm a 1 baterie 130 RM nebo 3 baterie 122 mm H) je dostatečnou palebnou hodnotou k přímému zabezpečení pluku.

— **Rota zabezpečení velení** slouží prvky rozmístované na VS pluku; je podřízena jednomu funkcionáři a odborné řízení příslušnými náčelníky. Má spojovací rotu, velitelskou četou, četou chemické ochrany, PS atd.). Prvek sloučení spojovacích a velitelských jednotek je progresivní. Velitelská vozidla budou čím dále tím více i prvky **spojování**, na vyšších stupních i s prvky automatizace a mechanizace.

— Zvyšší počty techniky i družstev v **ženijní rotě** pluku tak, aby nemusela být dále posilována a plnila všechny plukovní úkoly vlastními silami.

— **Zjednoduší i strukturu praporek organizace**, kde zruší minometnou četou, PT četou a ponechá klasickou stavbu motostřeleckých rot.

2. Tankový pluk:

K zesílení mohutné palebné podpory velení do sestavy **tp raketometný oddíl** (3 baterie po 6 RM 130 mm).

3. Prázdný prapor:

Podstatně **posílí průzkumný prapor** tak, aby kromě pozemního průzkumu [PzS, hloubkového průzkumu] měl silnější rozvinutý rádiový a radiotechnický průzkum v rotě technického průzkumu.

4. Raketové vojsko a dělostřelectvo:

— Oddíl vojskových raket řeší buď jako **třibateriový nebo jako dvouateriový a čtyřech agregátů**. Tím se zvýší jeho palebná hodnota i odolnost. V sestavě oddílu mít trvale **rotu zabezpečení** ve složení strážní četa, ženijní stroj, četa a družstvo radiálního a chemického průzkumu. Tím řeší dosti trvalou potřebu tyto jednotky zesilovat z jiných útvarů na úkor snížení jejich bojové hodnoty.

— **Dělostřelecký pluk** ponechat jako pluk pro boj s nepřítelstevským dělostřelectvem a ZHN. Vzhledem k šířce pásma divize a dostřelu je potřebné mít k tomuto úkolu dva **kandónové oddíly** (100 mm K, 130 mm K nebo 152 mm KH).

— Ke zvýšení palebné hodnoty pluku na rozhodujícím směru mít příruční, manévrový **raketometný oddíl** jako typický prvek dočasného zesílení pluku.

— V pluku soustředit i prvky **dělostřeleckého průzkumu** (ze samostatné průzkumné baterie divize) k průzkumu protibaterijní činnosti a k řízení palby.

5. Protiletadlový oddíl:

— Organizační struktura **pěti malorážných baterií 30 mm PLDvK** dostatečně zabezpečuje PVO divize s 20 mm a 14,5 mm KPL lafetovanými na OT a tancích, při dostatečné palebné hodnotě na nízké cíle i při rozsáhlém manévru.

— Materiál 30 mm PLDvK je pro potřeby PVO, zejména obtížnější manévrovací schopnosti a závislosti na radiotechnickém průzkumu.

6. Ženíjní prapor:

Musí být dostatečně silný, aby bez posílení armádou splnil všechny divizní úkoly s potřebnou zálohou sil.

7. Vrtulníková letka:

Štáby svažků získaly zkušenosti s vrtulníkovým letectvem, zejména pro průzkum, spojení, řízení palby a jiné úkoly. Ukazuje se potřeba **zvýšit počet letek** na dva roje Mi-1 a jeden roj Mi-4.

8. Spojovací prapor:

Kromě **tříštět v rádiovém spojení** přistupuje u spojovacího praporu divize úkol připoje na směrovou armádní síť i zřízení vlastní důležitě směrové osy a zabezpečení spojení na místních jednotkách. Proto se nezdá účelné v této etapě sloučovat divizní spojovací prapor s jednotkami zabezpečení štábu.

9. Prapor zabezpečení štábu:

Účelně by měl sloužit dosavadní prvky velitelské roty, roty chemické ochrany a ostatních jednotek zabezpečujících štáby dělostřelectva a PVO divize, jako prvky jednotně řízených při rozmisťování na VS divize. Zjednoduší tím i jejich materiální a technické zabezpečení.

10. Týl:

Oblast divizního týlu potřebuje hlubší, samostatný rozbor. Přesto základní tendence musí být směrem zkoncentrování organizace divize dopravy, zásobování, evakuace, oprav i zdravotnického zabezpečení.

TYPOVÁ ARMÁDA

PŘÍLOHA 2

